

Motion till riksdagen 2024/25:576

av **Kerstin Lundgren och Anna Lasses (båda C)**

med anledning av skr. 2023/24:163 Nationell säkerhetsstrategi

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra till regeringen att årligen återkomma med en tydlig separat redogörelse för resultatuppföljning av regeringens säkerhetsstrategi och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förankringen av regeringens säkerhetsstrategi måste fördjupas för att bli en verklig nationell säkerhetsstrategi för kommande år och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra till regeringen att verka för att söka en gemensam nordisk säkerhetsstrategi och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av förtydliganden kring behovet av värdebaserad realism för att stärka demokratiska krafter globalt och möta hot från auktoritära stater, från Ryssland, Kina, Iran m.fl. och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att tydligare adressera klimathot som följer om den globala uppvärmningen överskrider 1,5 grader med åtgärder inte bara för anpassning utan även för att minska utsläppen i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kräva en tydligare målbild för att stärka Sveriges livsmedelsförsörjning och höjd självförsörjningsgrad och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att stärka Sveriges internationella röst för internationell rätt och det multilaterala systemets reformering för att hävda mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

För att en säkerhetsstrategi ska kunna bli nationell krävs en djupare analys av vad som krävs i form av förankring. Nu inleder regeringen skrivelsen med att definiera hur regeringen uppfattar sitt mandat, att ta sig an Sveriges inre och yttre säkerhet. Kriget och kriminaliteten anges som det uppenbara hotet mot Sveriges säkerhet. Strategin talar om paradigmskifte och knyter an till Tidöavtalet. På den grunden utvecklas sedan skrivelsen med målbilder för 2030. För att bli nationellt samlande krävs att en strategi verkligen utgår från en gemensam grund som kan gälla oavsett regering över denna tid. Här skulle krävas ett brett parlamentariskt förarbete, vilket inte gjorts.

Strategin utlovar löpande uppföljning också i särskilda rapporter. Det måste då även innefatta en årlig redogörelse i särskild form som lämnas till riksdagen. Den fråga som måste ställas är hur strategins måluppfyllelse ska kunna utvärderas av riksdagen då målen är öppet formulerade och fritt kan tolkas. Sverige får nu ännu en säkerhetsstrategi för en mandatperiod. I det omvärldsläge Sverige befinner sig i krävs att en, oavsett regering, mer långsiktig och nationell säkerhetsstrategi utformas. Skrivelsen talar om att strategin inte bara ska vägleda de myndigheter regeringen styr utan även regioner, kommuner och aktörer bortom den offentliga sfären. Strategin ger dock inte heller här en klar vägledning för hur detta ska uppnås eller utvärderas.

Sverige kan nu genom sitt medlemskap i Nato samverka gemensamt och fördjupa även i Norden för gemensam säkerhet. Alla länder utvecklar nu sin egen säkerhetsstrategi med lite olika betoningar. Frågan om att söka hitta en gemensam nordisk strategi behöver väckas för att ta vara på våra möjligheter och hantera gemensamma risker.

Regeringens strategi nämner auktoritära stater men inte som ett reellt hot mot våra värden, vår demokrati, vår frihet, vår självständighet och vår säkerhet – utan mot vad som i strategin korrekt omtalas som vitala säkerhetsintressen.

Här anges Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik som det första instrumentet för att skydda Sverige. Den synen delar vi, men här krävs en tydligare vilja att agera bortom vårt närområde och våra direkta allierade och partner för att kunna bidra till att stärka demokratiska krafter och ge hopp om att frihet från förtryck är möjligt att uppnå för flera länder. För att bryta nedmontering av demokrati och de allt fler auktoritära krafter som vunnit mark det senaste decenniet. Sveriges röst får inte tystna för global hållbar utveckling och internationell rätt.

Sverige ska självfallet hävda varje lands territoriella integritet och Ukrainas rätt till sitt land mot Rysslands brutala krigsföring. Den framtiden för Ukraina leder också till att Rysslands väg inte uppmuntrar och får återverkningar på de autokrater som sökt Rysslands stöd. De som också sökt följa den vägen till makt och förtryck. En ukrainsk vinst kan bryta den auktoritära våg som världens folk upplevt till förmån för frihet och demokrati.

Ett säkert Sverige kommer inte att kunna uppnås om klimathotet – ett existentiellt hot – inte på allvar omhändertas globalt. Där spelar EU och Sverige en oerhört viktig roll. Effekterna av klimatförändringen kommer att påverka tilltron till det multilaterala systemet, till mänskliga rättigheter utan hierarkier, krig och konflikter, driva fram stora flyktingrörelser, påverka livsmedelsförsörjning och dricksvatten m.m., och här finns en tydlig målbild för 2030 – det är regeringen anger för sin strategi. De åtgärder som anges handlar inte om att minska klimatförändringarna utan mer om att anpassa Sverige i krisberedskapsplaneringen. Här krävs ett mycket tydligare fokus på åtgärder för att nå

klimatmålen till 2030. Även anpassningen saknar dock konkretion och ambitioner. Detta måste tydliggöras.

Regeringen betonar vikten av att utveckla ett motståndskraftigt och konkurrenskraftigt Sverige. Vällovligt, men det kräver också en strategi för att göra Sverige attraktivt för investeringar och för arbetskraft. Ett tryggt, fritt och öppet samhälle som ger alla människor möjligheter och tilltro till att de kan förbättra sina liv om de anstränger sig. Ett Sverige där alla möts med respekt och tilltro av det offentliga är då en förutsättning. Här fokuserar regeringen i sin strategi på vad de kallar paradigmskifte. Systemhotande brottslighet måste självklart mötas, men det måste samtidigt också finnas fokus på möjligheternas politik – en aspekt som strategin närmast totalt saknar, något som riskerar att leda till ökad polarisering och utanförskap. Detta är såklart något som andra krafter kan utnyttja för att destabilisera Sverige.

För ett motståndskraftigt och konkurrenskraftigt Sverige är det viktigt att försörjningsberedskap inte bara rör metaller, kritiska råvaror och insatsvaror utan faktiskt säkrar medborgarnas dricksvatten och livsmedelsförsörjning. Vid ett försämrat säkerhetsläge beroende på klimat eller krig är det avgörande att den svenska självförsörjningsgraden täcker våra grundläggande behov. En ökad självförsörjning måste ingå som en vital del i en nationell strategi.

Sverige är ett avlångt land med många bygder och samhällen där människor upplever att de inte har samma möjligheter till utveckling. Här krävs ett strategiskt arbete för att inkludera hela landet och öka allas möjligheter till jobb, skola, vård och service. Ett finmaskigare Sverige är ett mer robust Sverige.

Kerstin Lundgren (C)

Anna Lasses (C)